

מז התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא בתרא דף קמ"ה

אמר רב כהנא: כללא דשושבינותא: הוה במתא - איבעי ליה למיתא. שמע קל טבלא - איבעי ליה למיתא. לא שמע קל טבלא - איבעי ליה לאודועיה, תרעומת אית ליה, שלומי משלם.

הוה במתא - היה במקום
 איבעיה ליה למיתא - היה צריך לבוא
 קל טבלא - קול תוף

הסבר: רב כהנא מסביר את הכללים שלפיהם צריך אדם להחזיר לשובין שלו את ההשתתפות בחתונתו: אם הוא נמצא בעיר בזמן החתונה - עליו לבוא לחתונה. אם שמע את קול התוף המודיע על החתונה - עליו לבוא. אם לא שמע את התוף, צריך החתן להודיע לו על החתונה, וגם אם יש לו תרעומת שלא הודיעו לו - עליו לשלם.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
 אברהם יצחק ויעקב,
 הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
 ואנשי כחות הבטחון,
 העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
 מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
 ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
 ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
 יתן !! את אויבינו הקמים עלינו
 נגפים לפניהם!
 הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
 מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
 וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
 ידבר שונאינו תחתיהם,
 יעטרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
 יקים בהם הפתוב:
 "כי !! אלהיכם ההלך עמכם,
 להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
 ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
 המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
 לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	כניסת שבת: 16:02
ניו יורק:	כניסת שבת: 16:13
ישראל ת"א:	יציאת שבת: 17:15
גרמניה:	יציאת שבת: 17:17
ישראל ת"א:	כניסת שבת: 16:16
גרמניה:	כניסת שבת: 15:37
ישראל ת"א:	יציאת שבת: 17:00

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא קמ"ה - קנ"א
 פרשת חיי שרה | ט"ז - כ"ב בחשוון תשפ"ה (17-23 לנובמבר 2024)

אחינו כל בית ישראל
 הנתונים בצרה ובטביה
 העומדים בין בים ובין ביבשה
 המקום ירחם עליהם
 ויוציאם מצרה לרוחה
 ומאפלה לאורה
 ומשעבוד לגאלה
 השתא בעגלא ובזמן קרוב
 ונאמר אמן

להצלחת חיילי צה"ל, השבת החטופים, רפואת הפצועים וחזרת המפונים לבתים

דף קמ"ה: ברייתא - "משנה חיצונית"

ברייתא היא מילה בארמית ותרגומה: "חיצונית". ברייתא היא דברי תנאים שלא נכללו בששת סדרי המשנה אלא נכתבו במסגרת חיבורים אחרים, או נמסרו בעל פה והובאו רק בנמרא. לכן הם מכונים "ברייתות", חיצוניות - מחוץ למשנה. רוב הברייתות שבידינו עוסקות בעניני הלכה או בביאור דרשות שונות מפסוקי התורה, אך יש גם ברייתות העוסקות בהלכות מוסר ודרך ארץ.

דף קמ"ו: סוגי עושר

יש עשירים שיש להם סחורה רבה במחסנים. בכל השנה הסחורה מאוחסנת ועשירותם אינה ניכרת, אבל כשמגיע יום השוק, פותחים את המחסנים ומוציאים סחורות על גבי סחורות. כך גם יש תלמידי חכמים שגודלתם מתבטאת בבקיאות עצומה וזיכרון משופח בדברי הלכה ששמעו. בכל עת אין ניכרת חוכמתם כל כך, אבל כשרוצים לברר דבר תורה מסוים שנאמר בידי חכם פלוני, פונים אליהם והם מיד אומרים אותו. יש אנשים שמחזיקים סחורה שאי אפשר לחיות בלעדיה, הפנה כמובן לחיטה ממנה מכינים לחם. כך גם תלמידי חכמים הבקיאים בתלמוד - במשנה ובנמרא, העוסקים בנושאים הדרושים לפסיקת ההלכה, וכל הזמן נדרשים לידיעותיהם כדי לדעת כיצד יש להתנהג

דף קמ"ז: ניסים בבית המקדש

חז"ל אומרים שהיו כמה ניסים גלויים בבית המקדש, אחד מהם הוא שהרוח מעולם לא פיזרה את העשן שהיה עולה מן המזבח. התלמוד במסכת יומא מסביר שאין הפנה שהרוח לא הזיזה את עמוד העשן, אלא שהיא הזיזה אותו אך בשלמות ולא פיזרה אותו. עוד מוסיף התלמוד ומספר שבזמן שביטת

המקדש היה קיים הכל היו מביטים בעמוד העשן במוצאי שמיני עצרת, מפני שהיה בכך סימן על כמות הגשמים שתירד אותה שנה - אם היתה רוח דרומית מנשבת והעמוד נטה לצד צפון, היו יודעים שאותה שנה ירדו גשמים מרובים; אם נשבה רוח צפונית והעשן היה נוטה כלפי צד דרום, ידעו שירדו גשמים מועטים. אם נשבה רוח מערבית ועמוד העשן נטה כלפי מזרח ידעו שירדו גשמים במידה בינונית. אם העמוד נטה כלפי מערב, ידעו שתהיה שנת בצורת.

מתפללים

עם תחילת שנת הלימודים התברר לרינה, הלומדת בכיתה ד', שהמורה הושיבה אותה בכיתה ליד חדווה, שאותה היא ממש ממש לא אוהבת, וכבר רבה איתה כמה פעמים בעבר. רינה ביקשה מההורים שלה שיתקשרו למורה ויבקשו ממנה להעביר אותה מקום, כדי שלא תשב ליד חדווה. הבקשה הזו עוררה דיון משפחתי סוער.

מצד שני:
חלק מבני המשפחה טענו שאם הישיבה ליד חדווה גורמת לצער גדול לרינה, וזה יגרום לה לירידה בלימודים, ולשנת לימודים שמתחילה בעצב ועצבנות וחוסר כיף, אולי כן כדאי להתקשר למורה ולהפנות את תשומת ליבה לכך שרינה מבקשת לעבור מקום.

מצד אחד:
חלק מבני המשפחה טענו שזה לא יהיה נכון מצד ההורים להתערב בעניין הזה של מי תשב ליד בתם בכיתה. זה עניין של המורה, והילדה שלהם צריכה להתמודד, אולי לנסות להשלים ולהתחבר עם חדווה, כי ככה זה בחיים. לא תמיד אפשר להתערב ולהשיג בדיוק את מה שרוצים.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | מן ההסטוריה

הקמת רשת החינוך ובתי הספר לבנות "בית יעקב"

בתחילת המאה ה-20 היה מצבן החינוכי של בנות יהודיות רבות בכי רע. העוני והדלות מצד אחד, ורוחות של השכלה, רפורמה ותרבויות זרות מצד שני, היכו קשות בחינוכן של בנות ישראל, גרמו להתבוללות, לנטישת הדת ולאובדן הזהות היהודית. על רקע זה יזמה שרה שניר, מחנכת חרדית מהעיר קרקוב בפולין, הקמת מוסדות חינוך לבנות כדי שהן תקבלנה כלים לחיים, חינוך יהודי, מסגרת חברתית ודמויות חינוכיות שתשפענה עליהן, ובמקביל גם תרכושנה מקצוע לחיים.

בשנת תרע"ח-1918 נפתחה הכיתה הראשונה לבנות בגילאי 14-13. במשך השנים התרחבה רשת החינוך ועם פרוץ השואה היו בפולין ובליטא קרוב לשלוש מאות בתי ספר "בית יעקב", בהם למדו כ-25,000 תלמידות. עם חורבן יהדות אירופה בתקופת השואה חרבו גם כל בתי הספר של הרשת באירופה.

לאחר השואה, הוקמו מחדש ברחבי העולם בתי ספר חרדיים לבנות, וכולם נושאים את השם "בית יעקב", על שם הפסוק: 'בית יעקב לכו ונלכה באור ה'.'

כיתת הבוגרות השנייה של בית יעקב, 1934, לודז' (Wikipedia)

♥ | על המפה

חבל הארץ גליציה

מגדל העירייה בקרקוב (Wikipedia, Ingo Mehling)

גליציה היא חבל ארץ במזרח ומרכז אירופה. במאה ה-14 היא הייתה שייכת לפולין, ולאחר מכן הפכה לחלק מהאימפריה האוסטרית. בעקבות מלחמת העולם השנייה היא חולקה בין אוקראינה לפולין. העיר המרכזית במחוז גליציה היא לבוב, המכונה גם למברג, והעיר המרכזית במערב גליציה הייתה קרקוב. יהודים התיישבו בגליציה במאה ה-11, והקהילה גדלה עד שמנתה קרוב ל-10% מהאוכלוסייה. היהודים ישבו בעיירות ובכפרים והיו בעיקר בעלי מלאכה. רבים מיהודי גליציה השתייכו לחסידויות כמו בעלז, צאנז, קומרנא ורוז'ין, וכמו כן היתה פעילה שם תנועת ההשכלה. רוב יהודי גליציה נרצחו בשואה.

התמונה הימנית איננה חלק מהתוכן

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי היא האישה שבציור?
- 2 מה הקשר בין הפסוק הרשום מאחוריה לבניה?
- 3 מהם הספרים המונחים על שולחנה?
- 4 מתי והיכן הוקם המוסד בו היא נמצאת?

8161-8, ארבע מאות שמונה וארבעים אלף, אלף, שמונה מאות, שבעים ושתיים
 ילד ארבע מאות שמונה וארבעים אלף, אלף, שמונה מאות, שבעים ושתיים
 אלף, שמונה מאות, שבעים ושתיים
 אלף, שמונה מאות, שבעים ושתיים
 אלף, שמונה מאות, שבעים ושתיים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

מצוות עשה שהזמן גרמן

מצוות עשה שהזמן גרמן הן מצוות שהחובה לקיים אותן חלה רק בזמנים מסוימים, כמו מצוות הקשורות לחגים, או תפילין שמניחים רק ביום ולא בלילה. נשים פטורות מחלק מהמצוות הללו, אבל יש מצוות עשה שהזמן גרמן שגם נשים חייבות בהן.

מי אני?

1. הייתה עיר יהודית חשובה שישבו וכיהנו בה ברבנות גדולי ישראל במשך שנים רבות, בהם הרמ"א, התוספות יום טוב, ורבים אחרים.
2. לפני השואה התגוררו בשטחה כ-60,000 יהודים.
3. בעיר זו נולדה ונפטרה מייסדת רשת החינוך החרדית לבנות "בית יעקב".

דולגה לוז'ק

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשנ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260	5258	4900	4800	4650	4260
2019 שנת סיום הטי"ם ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לוי	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דף קמ"ח: שכיב מרע שיהביא

חז"ל תיקנו ששכב חולה הנוטה למות יכול לתת את נכסיו במתנה גם ללא מעשה קנין. חולה כזה מכונה בארמית "שכיב מרע", כלומר: שוכב על ערש דוי. תקנה זו מכונה "דברי שכיב מרע ככתובים וכתובים דמי" – דהינו דברי חולה הנוטה למות המצוה לתת נכסיו במתנה, נחשבים כאילו הוא עשה קנין וכתב שטר. ומה הדין אם לאחר שהשכיב מרע נתן את מתנתו לאדם פלוני הוטב מצבו והוא הבריא? האם הוא יכול עתה לטעון: "כל מה שנתתי את המתנה מפני שהשכתי שאני עומד למות, עכשיו, שהתברר שאני חי, המתנה בטלה?" בתלמוד לומדים שאכן טענה זו מתקבלת.

דף קמ"ט: "קנין חליפין"

בדף זה מוזכר אחד מסוגי הקנינים: "קנין חליפין". לפעמים שני אנשים רוצים לקנות חפץ זה מזה. למשל, לגד יש פרה והוא הולך אל השוק כדי למצוא קונה. בשוק הוא פגש סוחר בהמות שאמר לו: "מכור לי את פרתך ואני אמכור לך את החמור שלי". נחליף ביניהם. במקרה כזה סוחר הבהמות אינו צריך לעשות שום קנין בפרה. גד קונה את החמור, ומפני שהם מחליפים ביניהם את הפרה בחמור, ברגע שגד קונה את החמור מיד נהיית הפרה לסוחר הבהמות.

דף ק"נ: מצות ראשית הגז

ראשית הגז היא אחת מעשרים וארבע מתנות כהונה. מצות ראשית הגז קובעת, כי יהודי הגוזז את צמר כבשיו, צריה לתת לכהן חלק מן הצמר. האם גם הגוזז כבשה יחידה מתחייב בראשית הגז? בתלמוד לומדים שרק מי שגוזז חמישה כבשים לפחות מתחייב בראשית הגז. במקרה מסוים - גם מי שגוזז חמישה כבשים לפעמים פטור מראשית הגז, למשל אם שיעור הצמר שהצליח לגזוז הוא מועט. רק אם הצליח לגזוז צמר במשקל מסוים המפורט בתלמוד הוא מתחייב בנתינה. "ספר החינוך" (מצוה תק"ח) כותב על מצוה זו שהתורה זיכתה לכהנים תרומות ומעשרות ומתנות נוספות כדי שימצא להם מזון, ובמצות ראשית הגז היא דואגת שיהיה לכהנים מה ללבוש.

דף קנ"א: צאת האם ושני הבנים

בתלמוד מסופר מעשה על שני אמוזאים אחים, רמי בר חמא ורב עוקבא בר חמא. אמם של האמוזאים הללו נטתה למות והיא החליטה לתת את כל נכסיה במתנת שכיב מרע לאחד מבניה. בערב היא נתנה במתנת שכיב מרע את כל הנכסים לרמי בר חמא, אבל למחרת בבוקר היא נתנה את נכסיה לאחיו רב עוקבא בר חמא. אחרי פטירתה הלה רמי בר חמא לרב ששט שיפסוק למי מגיעים הנכסים ורב ששט השיב לו: לך, ואילו רב עוקבא בר חמא הלה לרב נחמן והוא פסק לו: הנכסים שלך. הלה רב ששט אל רב נחמן וביקש לברר איתו את פסק ההלכה, רב ששט טען שהנכסים צריכים להיות של רמי בר חמא מפני שהיא צייתה תחילה לתת לו אותם ומה שהיא צייתה אותם אחר כך לאחיו כבר לא מועיל, אבל רב נחמן השיב לו שהוא למד מדברי שמואל שהאם יכולה להתחרט ולתת את הנכסים לאדם אחר - ולכן הנכסים שכיב לרב עוקבא.

דבר תורה

אברהם שולח את עבדו אליעזר לחרן בכדי למצוא כלה ליצחק, ומשביע אותו שלא ייקח לבנו אישה מבנות כנען משום שהן בעלות מידות רעות.

אולם, דבר זה לא ברור שכן בחרן היו עובדי עבודה זרה, ואפילו הבית בו גדלה רבקה - כלתו של יצחק - היה מלא בתרפים ופסלים.

מדוע אם כן העדיף אברהם שכלתו תגיע מחרן ולא מבני כנען?

הר"ן בדרשותיו מסביר כי תשובה מעבירות וחטאים שבין אדם למקום קלה יותר מאשר לתקן מידות רעות ומקולקלות. אברהם ידע כי אמנם בחרן עובדים עבודה זרה, אך ניתן יהיה למצוא שם אשת חסד בעל מידות ישרות, וזה היה מבחינתו הדבר החשוב ביותר, ולכן הזהיר את עבדו שלא ייקח אישה מבני כנען אשר היו בעלי מידות רעות.

חידנה!

1. הגשמים לא כיבו את האש שעל המזבח.
2. הרוח לא פיזרה את עמוד העשן.
3. הכבשים לקורבן התמיד לא חלו מעולם.
4. לא הופיע זבוב בבית המטבחים.

ע: טדוולט

שאלות השבוע

1. איך ידעו בזמן המקדש כמה גשמים ירדו במהלך השנה?
2. מה זה "שכיב מרע"?
3. כמה כבשים חייבות בראשית הגז?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח ראה חשבון

